

THEMATISCH FACTSHEET EUROPEES SEMESTER

TERTIAIR OPGELEIDEN

1. INLEIDING

Voor een duurzame en inclusieve groei is het nodig het aantal mensen dat tertiair (hoger) onderwijs voltooit, te verhogen en de kwaliteit van dat onderwijs te verbeteren. **Een hoger percentage van tertiair opgeleiden en een betere kwaliteit en relevantie van dat onderwijs kan tekorten in vaardigheden** in kennisintensieve economische sectoren **helpen aanpakken**. Dit zal op zijn beurt innovatie, concurrentievermogen en een stijging van de productiviteit bevorderen. Gezien het snelle tempo van de technologische vooruitgang en de intensiteit van de wereldwijde concurrentie waardoor de arbeidsmarkt een steeds hoger opleidingsniveau nodig heeft, kan een hoog percentage tertiair opgeleiden slimme, duurzame groei ondersteunen. De aanhoudende ongelijkheid en de geografische verschillen in het aantal hoger opgeleiden vergroten echter de totale ongelijkheid tussen de EU-regio's en veroorzaken ongelijkmatige groei¹.

De Europa 2020-strategie heeft **als kerndoelstelling het aantal mensen in de EU in de leeftijdsgroep van 30-34 jaar dat tertiair onderwijs heeft voltooid tot ten minste 40 % te verhogen**. De lidstaten hebben ook nationale doelstellingen vastgesteld, die soms ambitieuzer zijn (figuur 1). Gedurende meer dan tien jaar zijn reeds

gestage vorderingen gemaakt in de richting van deze doelstellingen, zelfs tijdens de economische crisis.

In mei 2017 heeft de Europese Commissie een **vernieuwde EU-agenda voor het hoger onderwijs**² opgesteld. In die mededeling wordt aandacht besteed aan de uitbreiding van de toegang tot en de deelname aan het hoger onderwijs en de terugdringing van het aantal voortijdige schoolverlaters, onder andere door meer transparante informatie te verstrekken over onderwijsmogelijkheden en -resultaten, door op maat gesneden begeleiding en financiële steun aan studenten uit lage-inkomensgroepen.

Een gelijklopend initiatief voor het **volgen van afgestudeerden** is gericht op het verbeteren van de beschikbaarheid van gedetailleerde, vergelijkbare gegevens over de arbeidsmarktsituatie en sociale resultaten van afgestudeerden. Het doel is om jongeren te helpen weloverwogen keuzes te maken en universiteiten te helpen hun curriculum te verbeteren.

In dit factsheet wordt voornamelijk aandacht besteed aan het hoger onderwijs. In het thematische factsheet *Vaardigheden voor de arbeidsmarkt* wordt een beeld geschetst van de inzetbaarheid van afgestudeerden binnen een bredere analyse van de vraag en het aanbod van vaardigheden.

¹ Zie: "Onderwijs- en opleidingenmonitor 2015" en "Mind the Gap — education inequality across EU regions", 2012.

² COM(2017) 247 final.

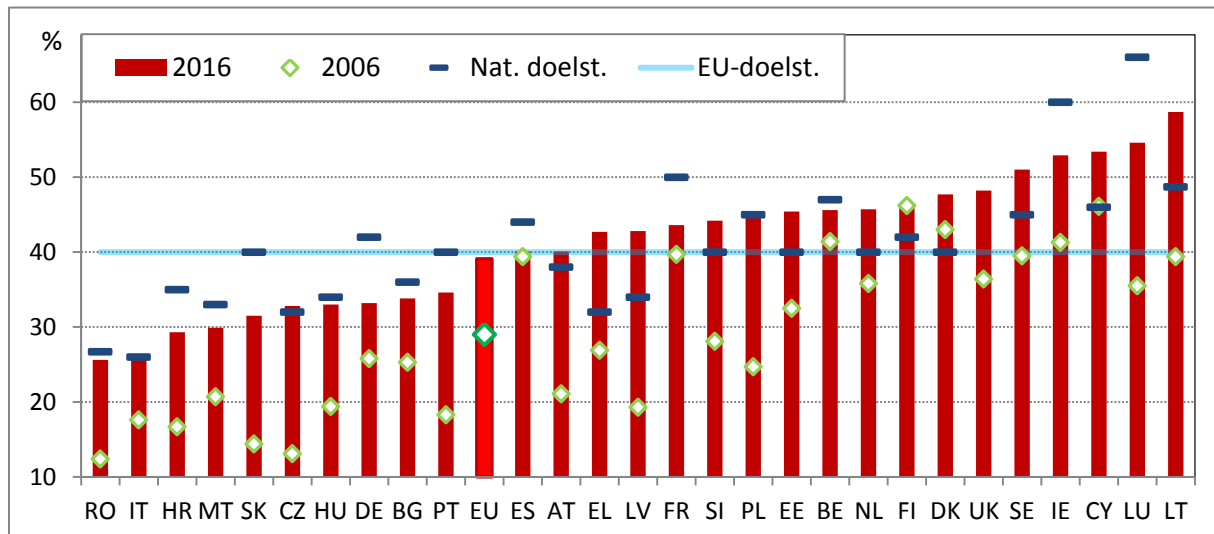
2. BELEIDSUITDAGINGEN: OVERZICHT VAN DE PRESTATIES IN DE EU-LANDEN

In 2016 bedroeg het gemiddelde percentage **tertiair opgeleiden in de EU 39,1 %**. Dat was bijna een half procentpunt meer dan het jaar voordien en 10 procentpunten boven het niveau van 2006 (Figuur 1). Achttien lidstaten hebben het streefcijfer van de Europa 2020-strategie van 40 % of meer bereikt. Veertien lidstaten hebben ook hun nationale streefcijfers voor tertiair opgeleiden bereikt: Denemarken, Duitsland³, Estland, Griekenland, Italië, Cyprus, Letland, Litouwen, Hongarije, Nederland, Oostenrijk, Slovenië, Finland en Zweden.

Ondanks de grote vorderingen die voor deze doelstelling zijn geboekt, blijven de **afstudeerpercentages sterk variëren naar geslacht en geboorteplaats**. In de meeste lidstaten zijn jonge vrouwen veel meer geneigd om tertiair onderwijs te voltooien: hun afstudeerpercentage ligt gemiddeld bijna tien procentpunten hoger dan dat van mannen. Bij autochtonen is het afstudeerpercentage over het algemeen hoger dan bij personen die in het buitenland zijn geboren, hoewel dit in een paar lidstaten net omgekeerd is (Figuur 2). In Ierland en het Verenigd Koninkrijk is dit percentage voor buiten de EU geboren personen bijzonder hoog; aan het andere uiteinde van het spectrum, in Griekenland, Spanje, Italië, Cyprus en Slovenië, zien we voor in het buitenland geboren mensen relatief lage afstudeerpercentages.

³ De nationale doelstelling van Duitsland (42 %) omvat postsecundair niet-tertiair onderwijs (ISCED-niveau 4).

Figuur 1 – Tertiair opgeleiden (% van de bevolking van 30-34 jaar)

Bron: Eurostat, arbeidskrachtenenquête (edat_lfse_03). Opmerking: Deze indicator omvat het aandeel van de bevolking van 30-34 jaar dat een ISCED-niveau tussen 5 en 8 met succes heeft voltooid. De nationale doelstelling van Duitsland omvat postsecundair niet-tertiair onderwijs (ISCED-niveau 4). De Luxemburgse prestaties en de nationale doelstelling weerspiegelen in grote mate de hoogopgeleide immigranten die in het land wonen en werken en zijn niet zozeer het resultaat van het onderwijs- en opleidingsstelsel. Voor Frankrijk heeft de nationale doelstelling van 50 % betrekking op de leeftijdsgroep van 17-33 jaar. Voor Finland is de nationale doelstelling nauwer gedefinieerd dan de kerndoelstelling van de EU en sluit technologische instituten uit. Voor nadere informatie over de nationale doelstellingen en de definities daarvan, zie http://ec.europa.eu/eurostat/documents/4411192/4411431/Europe_2020_Targets.pdf

Naast de bovenvermelde uitdagingen zijn er nog vier andere belangrijke beleidsaspecten die in aanmerking moeten worden genomen.

1. Geografische en sociale ongelijkheden. We moeten manieren vinden om te voorkomen dat ongelijkheid zich van generatie op generatie herhaalt. Hiertoe moeten we ervoor zorgen dat studenten uit alle sociaaleconomische achtergronden toegang hebben tot hoger onderwijs. Mensen uit kansarme milieus zijn nog steeds ondervertegenwoordigd in het tertiair onderwijs en verlaten de universiteit vaker voortijdig.

Een vaak daarmee samenhangende kwestie is de aanhoudende grote geografische verschillen in het aantal afgestudeerden in het hoger onderwijs⁴ tussen de lidstaten, maar ook binnen de lidstaten zelf. Deze verschillen kunnen bijdragen tot inkomensongelijkheid op regionaal niveau, veroorzaken braindrain en ondermijnen de groei van die regio's.

2. Lage afstudeerpercentages wijzen op problemen met efficiëntie en/of gelijke kansen in de stelsels voor tertiair onderwijs. Langdurig studeren en een hoog percentage aan falende studenten ondermijnen de efficiëntie van de stelsels voor hoger onderwijs.

⁴ Zie: "Mind the Gap – education inequality across EU regions", 2012.

Om de efficiëntie van de overheidsinvesteringen in het hoger onderwijs te verbeteren zijn bijzondere inspanningen nodig om het aantal voortijdige schoolverlaters terug te dringen. België, Griekenland, Frankrijk, Italië, Hongarije, Nederland, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Slovenië en Zweden⁵ hebben het hoogste percentage voortijdige schoolverlaters in de EU. Bovendien worden de afstudeerpercentages nog steeds gekenmerkt door ongelijkheden: studenten uit een arme sociaaleconomische achtergrond lopen veruit het meeste risico om het tertiair onderwijs voortijdig te verlaten⁶.

3. De kwaliteit van de systemen voor hoger onderwijs. Dit is over het algemeen moeilijk te meten en dus moeilijk in verband te brengen met financieringsmechanismen. De kwaliteit van het aangeboden onderwijs en de toegevoegde waarde in de ogen van de betrokkenen van een diploma hoger onderwijs met het oog op de toekomstige werkgelegenheid zijn essentieel bij het bepalen van de aantrekkingskracht van het hoger onderwijs.

4. In nauw verband met de voorgaande dimensie moet worden opgemerkt dat het feit dat het hoger onderwijs **onvoldoende is afgestemd op de behoeften van de arbeidsmarkt** aan de basis ligt van de lage arbeidsparticipatie van afgestudeerden uit het tertiair onderwijs.

De EU-benchmark voor inzetbaarheid⁷ houdt de arbeidsparticipatiegraad van de afgestudeerden in alle lidstaten bij. De arbeidsparticipatiegraad is een criterium waarmee zowel de relevantie van het aangeboden hoger onderwijs ten opzichte van de behoeften van de arbeidsmarkt kan worden beoordeeld als de kwaliteit van het onderwijs zelf. De arbeidsparticipatie wordt ook beïnvloed door kortetermijnschommelingen in de vraag naar arbeidskrachten op grond van de economische cycli. Voor de beoordeling van de kwaliteit van het hoger onderwijs, ongeacht de relevantie daarvan, zijn vergelijkbare gegevens over de bekwaamheid van de afgestudeerden nodig.

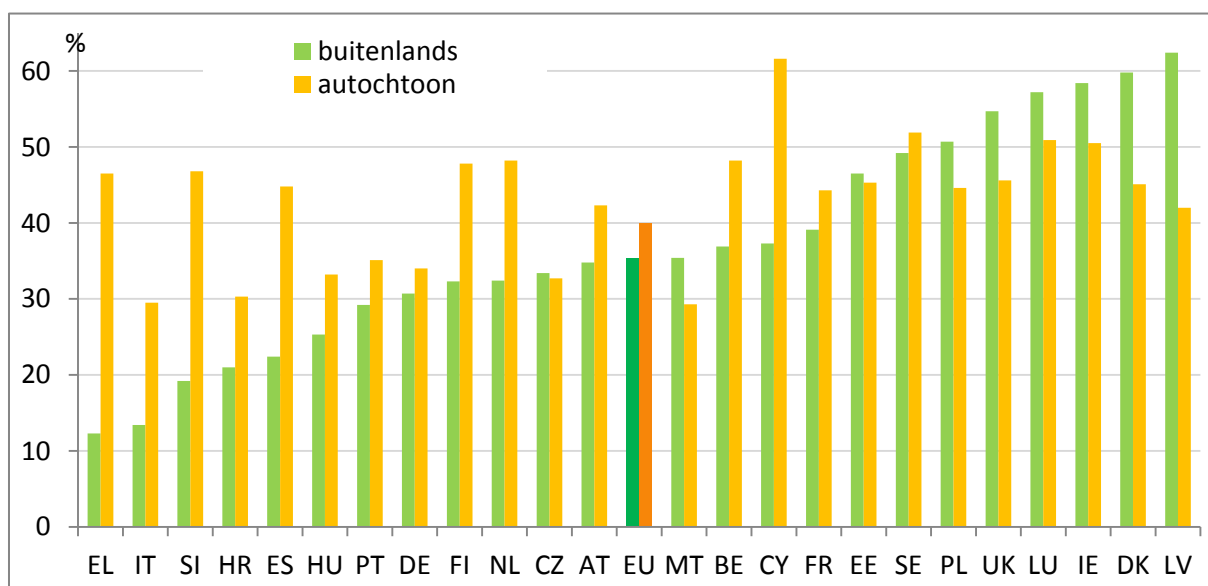
Aan de hand van nauwere samenwerking met de werkgevers en meer feedback van de afgestudeerden zouden de academische curricula beter kunnen worden afgestemd op de behoeften van de arbeidsmarkt. Dat zou de studenten beter helpen bij het maken van keuzes vóór en tijdens hun studie. Een grotere verscheidenheid aan studievormen (zoals deeltijds studeren of leren op afstand) en de verdere ontwikkeling van het hoger beroepsonderwijs en de hogere beroepsopleiding worden ook als nuttig beschouwd. Hierdoor kan het onderwijsaanbod flexibeler worden en beter worden afgestemd op de behoeften van de ondernemingen en de huidige en toekomstige werknemers.

⁵ In Zweden omvat het aantal voortijdige schoolverlaters ook studenten die zich inschrijven voor afzonderlijke cursussen, maar die niet de bedoeling hebben alle cursussen te volgen die vereist zijn voor het behalen van een diploma (naar schatting 40 % in Zweden).

⁶ Onderwijs- en opleidingsmonitor. Europese Commissie/NESET-netwerk van deskundigen, 2013.

⁷ Arbeidsparticipatie van personen van 20 tot 34 jaar die hun diploma niet meer dan drie jaar voorafgaand aan het referentiejaar hebben behaald (zie thematisch factsheet over vaardigheden voor de arbeidsmarkt, waarin ook andere manieren voor het verbeteren van skills matching (afstemming tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden) aan bod komen, bijvoorbeeld door betere informatie te verzamelen over de behoeften van de arbeidsmarkt en daarop beter te anticiperen).

Figuur 2 – Tertiair opgeleiden naar geboorteland

Bron: Eurostat, arbeidskrachtenenquête (edat_lfs_9912). Opmerking: geen gegevens beschikbaar voor Bulgarije, Litouwen, Roemenië en Slowakije.

3. BELEIDSINSTRUMENTEN VOOR HET AANPAKKEN VAN DE BELEIDSUITDAGINGEN

Ontwikkelde landen zoals de VS, Canada, Japan, Zuid-Korea en Australië presteren beter dan Europa wat tertiair opgeleiden betreft. De relatief lage niveaus in Europa kunnen het concurrentievermogen en het potentieel voor slimme groei ondermijnen. Tot en met 2020 en daarna zal voor de meeste vacatures een opleiding hoger onderwijs vereist zijn⁸.

De volgende maatregelen zijn bijzonder pertinent voor het verhogen van de afstudeerpercentages.

1. Om de globale afstudeerpercentages in het hoger onderwijs te verhogen, moet in de regel de instroom van studenten worden verbreed tot alle geledingen van de samenleving. Hiertoe moeten meer studenten uit kansarme sociaaleconomische milieus, uit andere etnische groepen of studenten met een handicap worden aangetrokken. Het verbreden van de toegang voor ondervertegenwoordigde groepen is niet alleen belangrijk vanuit het oogpunt van

sociale rechtvaardigheid, het is cruciaal voor landen die zich nog in de overgangsfase bevinden van een stelsel van eliteonderwijs naar een stelsel van hoger onderwijs voor de massa, en voor landen die te kampen hebben met een demografische terugval.

Tot de maatregelen die kunnen leiden tot een **verbreding van de deelname** behoren onder meer het wegnemen van financiële belemmeringen voor deelname — een gebied waarop de huidige beleidstrends verschillen — en het bieden van meer flexibiliteit in de routes waarlangs mensen het hoger onderwijs kunnen instromen. Om belemmeringen voor het verbreden van de toegang tot het hoger onderwijs te overwinnen, is het van belang te zorgen voor reële mogelijkheden om vanuit het beroepsonderwijs en de beroepsopleidingen de overstap te maken naar het hoger onderwijs. Het verbeteren van de erkenning van reeds verworven kennis in een niet-formele context vormt een belangrijke maatregel voor veel lidstaten, met name om meer volwassenen aan te moedigen hoger onderwijs te volgen.

Maatregelen om de toegang te verbreden mogen niet worden beperkt tot het hoger onderwijs maar moeten

⁸ Zie de prognose van Cedefop inzake vaardigheden.

ook gelden voor de eerdere onderwijsfasen. De reden hiervoor is dat studenten uit kwetsbare groepen vaak niet eens het secundair onderwijs voltooien⁹.

2. Een belangrijke maatregel om de **afstudeerpercentages te verhogen** en de tijd die studenten nodig hebben om een diploma te behalen, te verkorten, is het verbeteren van begeleiding en adviesverlening om hen te helpen bij de passende studiekeuze (studiekeuzebegeleiding). Dit is met name nuttig in stelsels met een relatief open toegang tot hoger onderwijs. Een andere belangrijke maatregel is een betere ondersteuning van studenten tijdens hun studies. Over het algemeen zijn meer studentgerichte benaderingen van leren nodig, met een gezonde verhouding studenten/schoolpersoneel en een intelligent gebruik van ICT-ondersteuning. Het ontwerpen van ondersteunende instrumenten voor studenten kan hen ook helpen hun studies te voltooien.

3. Om het hoger onderwijs op lange termijn aantrekkelijk te houden, is het belangrijk om ervoor te zorgen dat de studenten in het hoger onderwijs vaardigheden ontwikkelen die **nuttig zijn op de arbeidsmarkt**. Diverse maatregelen kunnen een belangrijke rol spelen bij de verbetering van de inzetbaarheid van de afgestudeerden:

- de werkgelegenheidscijfers van afgestudeerden gemakkelijker en breder beschikbaar maken en beter gebruikmaken van vaardigheidsprognoses (waaronder het volgen van het succes van afgestudeerden op de arbeidsmarkt);
- de belanghebbenden nauwer betrekken bij het ontwikkelen en evalueren van de curricula;
- meer stelselmatig gebruikmaken van werkstages; en
- de structuur van studieprogramma's, waaronder interdisciplinaire leertrajecten, flexibeler maken.

Naast de ontwikkeling van thematische kennis moeten in alle programma's transversale vaardigheden zoals probleemoplossing, communicatie en teamwerk worden ontwikkeld. In landen met een hoge werkloosheid onder afgestudeerden zou moeten worden nagegaan hoeveel studenten voor welke studierichtingen kiezen om die gebieden te identificeren waar een overaanbod heerst. Dat zou ook bijdragen tot betere resultaten op werkgelegenheidsgebied. Huidige en potentiële studenten beter studieadvies geven zou hier ook toe bijdragen.

4. EEN ZORGVULDIG ONDERZOEK VAN DE STAND VAN ZAKEN VAN HET BELEID

Aangezien de lidstaten uiteenlopende nationale stelsels en uitgangspunten hebben wat de voltooiing van hogere opleidingen betreft, verschillen hun prioriteiten met het oog op het bereiken van de nationale doelstellingen op dit gebied aanzienlijk. Het is desondanks mogelijk de prioriteiten van de lidstaten in te delen op basis van de hierboven aangestipte belangrijke beleidsaspecten.

1. Het verbreden van de toegang tot het hoger onderwijs. Twaalf lidstaten hebben een of andere vorm van op resultaten gebaseerde financieringsmechanismen met een sociale dimensie waarbij instellingen voor hoger onderwijs worden gesubsidieerd als zij bepaalde resultaten behalen inzake sociale doelstellingen. In de meeste gevallen worden op resultaten gebaseerde financieringsmechanismen gebruikt om de deelname van studenten met een handicap of studenten uit kansarme sociaaleconomische milieus te ondersteunen.

In 2015 is Ierland gestart met een "nationaal plan voor gelijke toegang tot hoger onderwijs". Het plan heeft vijf doelstellingen en beschrijft meer dan 30 acties waarmee ondervertegenwoordigde groepen worden geholpen toegang te krijgen tot het tertiair onderwijs. Tot deze groepen behoren onder meer kansarme studenten, volwassen studenten of

⁹ Zie factsheet "Voortijdige school- en opleidingsverlaters".

studenten met een handicap en leden van de Travellersgemeenschap.

Tsjechië heeft de toelagen voor studenten met speciale behoeften verhoogd en het aantal beroepsgerichte programma's vergroot om een grotere sociale verscheidenheid onder studenten in het tertiair onderwijs te bevorderen. Zweden is met een onderzoek gestart naar het bestuur en de financiering van het hoger onderwijs met het oog op het vergroten van het aantal studenten uit kansarme milieus. Kroatië gebruikt het Europees Sociaal Fonds (ESF) om steun te verlenen aan studenten uit kansarme milieus.

2. Terugdringen van het aantal voortijdige schoolverlaters en verkorten van de tijd die nodig is om een diploma te behalen. Estland heeft zijn systeem voor de financiering van het hoger onderwijs aangepast om studenten aan te moedigen hun studies binnen de daarvoor gestelde tijd af te ronden. In België ondersteunt het Vlaamse Gewest alternatieve benaderingen zoals programma's in het hoger onderwijs met een korte cyclus.

3. Verbeteren van de kwaliteit van het hoger onderwijs en de relevantie ervan voor de arbeidsmarkt. Slovenië heeft een ambitieus plan om de financiering van het hoger onderwijs meer prestatiegericht te maken. Bulgarije is bezig met de implementering van prestatiegebonden financiering en streeft naar meer participatie in gebieden gerelateerd aan wetenschap, technologie, techniek en wiskunde (STEM). Verschillende initiatieven in Malta zijn erop gericht het aantal afgestudeerden in wetenschappelijke vakken te vergroten.

In België heeft de Vlaamse Gemeenschap een STEM-actieplan ontwikkeld waarbij alle onderwijsniveaus betrokken zijn. De Franstalige Gemeenschap in België richt zich op werkpleklers in sectoren waar vaardigheidstekorten zijn vastgesteld of worden verwacht. Kroatië verstrekt uit het ESF gefinancierde beurzen aan studenten in de wetenschap, technologie, techniek en wiskunde. Estland heeft een prognose-instrument

ingesteld om te anticiperen op de behoeften van de arbeidsmarkt en de vraag naar vaardigheden, met aanbevelingen voor planning op het gebied van onderwijs en opleiding.

Om tegemoet te komen aan de behoefte aan betere informatie over de arbeidsmarkresultaten heeft Polen een nationaal systeem ingevoerd om afgestudeerden te volgen. Roemenië ontwikkelt momenteel een instrument om de integratie van afgestudeerden op de arbeidsmarkt te volgen. Het recente nationale pact inzake onderwijs van Spanje heeft als doel het onderwijsaanbod beter te doen aansluiten bij de lokale behoeften van de industrie, het financieringsmodel te herzien en academische excellentie te bevorderen. Cyprus, Portugal, Slowakije en Zweden hebben onlangs maatregelen genomen om de kwaliteitsborging in het hoger onderwijs aan te scherpen.

Datum: 6.11.2017

5. REFERENTIES

- Europese Commissie: Onderwijs- en opleidingenmonitor 2017
http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/et-monitor_nl
- Europese Commissie: Thematisch factsheet over vaardigheden voor de arbeidsmarkt en thematisch factsheet over voortijdige schoolverlaters
https://ec.europa.eu/info/strategy/european-semester/thematic-factsheets/labour-markets-and-skills_nl
- NESSE (2012), Mind the Gap — education inequality across EU regions
<http://www.nesse.fr/nesse/activities/reports/activities/reports/mind-the-gap-1>
- NESET (2013), Drop-out and Completion in Higher Education in Europe among students from under-represented groups
<http://www.nesetweb.eu/sites/default/files/HE%20Drop%20out%20AR%20Final.pdf>

6. NUTTIGE BRONNEN

- Europese Commissie: Hogeronderwijsbeleid
http://ec.europa.eu/education/policy/higher-education_nl
- Europees netwerk van economen en sociale wetenschappers inzake onderwijs (EENEE)
<http://www.eenee.de/eeneeHome/EENEE.html>
- Deskundigennetwerk op het gebied van de sociale aspecten van onderwijs en opleiding (NESET: <http://nesetweb.eu/en/>); NESSE, de voorganger hiervan, heeft verscheidene nuttige verslagen gepubliceerd, waaronder: Mind the Gap — education inequality across EU regions, 2012
- Prognoses van Cedefop inzake vaardigheden
<http://www.cedefop.europa.eu/EN/about-cedefop/projects/forecasting-skill-demand-and-supply/skills-forecasts.aspx>

BIJLAGE

Tabel 1 – Tertiair opgeleiden (totaal)

	2000	2006	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Doelstelling
EU-28	22,4 ^{EU2 7}	29,0	33,8	34,8	36,0	37,1	37,9	38,7	39,1	40
België	35,2	41,4	44,4	42,6	43,9	42,7	43,8	42,7	45,6	47
Bulgarije	19,5	25,3	28,0	27,3	26,9	29,4	30,9	32,1	33,8	36
Tsjechië	13,7	13,1	20,4	23,7	25,6	26,7	28,2	30,1	32,8	32
Denemarken	32,1	43,0	41,2	41,2	43,0	43,4	44,9	47,6	47,7	40
Duitsland	25,7	25,8	29,7	30,6	31,8	32,9	31,4	32,3	33,2	42
Estland	30,8	32,5	40,2	40,2	39,5	42,5	43,2	45,3	45,4	40
Ierland	27,5	41,3	50,1	49,7	51,1	52,6	52,2	52,3	52,9	60
Griekenland	25,4	26,9	28,6	29,1	31,2	34,9	37,2	40,4	42,7	32
Spanje	29,2	39,4	42,0	41,9	41,5	42,3	42,3	40,9	40,1	44
Frankrijk	27,4	39,7	43,2	43,1	43,3	44,0	43,7	45,0	43,6	50
Kroatië	:	16,7	24,5	23,9	23,1	25,6	32,1	30,8	29,3	35
Italië	11,6	17,6	19,9	20,4	21,9	22,5	23,9	25,3	26,2	26
Cyprus	31,1	46,1	45,3	46,2	49,9	47,8	52,5	54,5	53,4	46
Letland	18,6	19,3	32,6	35,9	37,2	40,7	39,9	41,3	42,8	34
Litouwen	42,6	39,4	43,8	45,7	48,6	51,3	53,3	57,6	58,7	48,7
Luxemburg	21,2	35,5	46,1	48,2	49,6	52,5	52,7	52,3	54,6	66
Hongarije	14,8	19,4	26,1	28,2	29,8	32,3	34,1	34,3	33,0	30,3
Malta	7,4 ^u	20,7	22,1	23,4	24,9	26,0	26,5	27,8	29,9	33
Nederland	26,5	35,8	41,4	41,2	42,2	43,2	44,8	46,3	45,7	40
Oostenrijk	:	21,1	23,4	23,6	26,1	27,1	40,0	38,7	40,1	38
Polen	12,5	24,7	34,8	36,5	39,1	40,5	42,1	43,4	44,6	45
Portugal	11,3	18,3	24,0	26,7	27,8	30,0	31,3	31,9	34,6	40
Roemenië	8,9	12,4	18,3	20,3	21,7	22,9	25,0	25,6	25,6	26,7
Slovenië	18,5	28,1	34,8	37,9	39,2	40,1	41,0	43,4	44,2	40
Slowakije	10,6	14,4	22,1	23,2	23,7	26,9	26,9	28,4	31,5	40
Finland	40,3	46,2	45,7	46,0	45,8	45,1	45,3	45,5	46,1	42
Zweden	31,8	39,5	45,3	46,8	47,9	48,3	49,9	50,2	51,0	40
Verenigd Koninkrijk	29,0	36,4	43,1	45,5	46,9	47,4	47,7	47,9	48,2	:

Bron: Eurostat, arbeidskrachtenenquête [t2020_41].

Opmerking: de nationale doelstelling van Duitsland omvat postsecundair niet-tertiair onderwijs (ISCED-niveau 4). Dat is echter niet opgenomen in de kolommen 2000 tot en met 2016; Frankrijk en Finland hebben ietwat verschillende definities van de nationale doelstelling.

Tabel 2 — Tertiair opgeleiden naar geslacht

	Mannen				Vrouwen				Genderkloof 2016		Aandeel vrouwen (%)
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	Absoluut (M-V)	Relatief (M-V)	
EU-28	32,8	33,6	34,0	34,4	41,4	42,3	43,4	43,9	9,5	24,3	55,9
België	36,2	37,4	36,7	40,4	49,3	50,2	48,7	50,7	10,3	22,6	55,7
Bulgarije	21,8	23,4	24,8	27,2	37,6	39,0	39,9	41,0	13,8	40,8	58,3
Tsjechië	24,0	24,2	24,7	27,2	29,6	32,5	35,9	38,7	11,5	35,1	57,2
Denemarken	35,2	39,4	39,6	41,0	51,8	50,5	55,9	54,6	13,6	28,5	56,3
Duitsland	32,2	32,0	32,2	33,4	33,7	30,8	32,4	33,0	-0,4	-1,2	48,8
Estland	31,8	32,8	34,5	38,8	53,7	54,2	56,7	52,4	13,6	30,0	55,8
Ierland	45,9	45,1	45,1	46,6	58,7	58,6	58,6	58,5	11,9	22,5	58,4
Griekenland	30,8	32,9	35,3	36,2	39,0	41,6	45,5	48,8	12,6	29,5	58,7
Spanje	37,1	36,8	34,8	33,5	47,5	47,8	47,1	46,6	13,1	32,7	58,5
Frankrijk	39,4	39,2	40,3	38,1	48,4	47,9	49,6	48,8	10,7	24,5	57,5
Kroatië	21,7	25,6	23,7	22,2	29,7	38,9	38,1	36,7	14,5	49,5	61,6
Italië	17,7	18,8	20,0	19,9	27,3	29,1	30,8	32,5	12,6	48,1	61,8
Cyprus	41,6	46,0	46,7	43,9	53,4	58,2	61,6	62,1	18,2	34,1	60,7
Letland	28,3	27,8	26,8	30,1	53,1	52,3	56,5	56,1	26,0	60,7	64,2
Litouwen	41,9	44,0	47,2	48,1	60,8	62,7	68,4	68,8	20,7	35,3	60,1
Luxemburg	49,2	49,8	46,8	52,7	55,6	55,4	57,7	56,5	3,8	7,0	50,9
Hongarije	26,8	28,0	27,6	26,4	37,8	40,3	41,0	39,6	13,2	40,0	59,4
Malta	22,7	22,8	23,6	27,4	29,5	30,5	32,2	32,5	5,1	17,1	52,6
Nederland	40,1	41,6	43,0	41,7	46,4	48,0	49,6	49,7	8,0	17,5	54,3
Oostenrijk	26,4	38,3	37,5	38,3	27,8	41,6	40,0	42,0	3,7	9,2	51,9
Polen	32,9	34,2	35,1	35,6	48,4	50,2	52,0	53,9	18,3	41,0	59,2
Portugal	24,0	23,2	23,3	27,3	35,7	38,9	40,1	41,6	14,3	41,3	61,6
Roemenië	21,6	22,9	24,2	23,9	24,2	27,2	27,2	27,4	3,5	13,7	51,9
Slovenië	31,1	30,0	32,0	33,6	49,6	53,6	56,4	55,3	21,7	49,1	61,3
Slowakije	22,3	22,5	22,8	24,0	31,8	31,5	34,4	39,4	15,4	48,9	60,9
Finland	37,6	38,2	38,1	38,4	52,9	52,6	53,4	54,4	16,0	34,7	57,0
Zweden	41,8	42,4	43,2	43,4	55,2	57,9	57,7	59,2	15,8	31,0	56,3
Verenigd Koninkrijk	44,4	44,3	44,5	46,0	50,4	51,1	51,1	50,3	4,3	8,9	52,7

Bron: Eurostat, arbeidskrachtenenquête [t2020_41] en [fsa_pgaed].

Opmerking: absolute genderkloof = afstudeerpercentage tertiair onderwijs vrouwen – afstudeerpercentage tertiair onderwijs mannen; relatieve genderkloof = absolute genderkloof / totaal afstudeerpercentage tertiair onderwijs * 100; aandeel vrouwen (%) = vrouwelijke afgestudeerden tertiair onderwijs 30-34 / totaal aantal afgestudeerden tertiair onderwijs 30-34 (in %).

Tabel 3 — Tertiair opgeleiden naar geboorteland

	2010			2016			Kloof buitenlands — autochtoon
	Totaal	Geboren in het buitenland	Autoch- toon	Totaal	Geboren in het buitenland	Autoch- toon	
EU-28	33,8	28,3	34,7	39,1	35,3	39,9	-4,6
België	44,4	36,3	46,5	45,6	36,9	48,2	-11,3
Bulgarije	28,0	:	27,9	33,8	:	33,7	:
Tsjechië	20,4	31,1	20,1	32,8	33,4	32,7	0,7
Denemarken	41,2	28,5	42,7	47,7	59,8	45,1	14,7
Duitsland	29,7	23,9	31,2	33,2	30,8	34,1	-3,3
Estland	40,2	56,6	39,5	45,4	46,5	45,3	1,2
Ierland	50,1	55,1	48,5	52,9	58,4	50,5	7,9
Griekenland	28,6	11,5	31,7	42,7	12,3	46,5	-34,2
Spanje	42,0	24,4	47,4	40,1	22,4	44,8	-22,4
Frankrijk	43,2	32,1	44,9	43,6	39,1	44,3	-5,2
Kroatië	24,5	14,9	25,3	29,3	20,5	30,2	-9,7
Italië	19,9	12,7	21,3	26,2	13,4	29,5	-16,1
Cyprus	45,3	36,2	50,9	53,4	37,1	61,7	-24,6
Letland	32,6	:	32,8	42,8	62,4	42,0	20,4
Litouwen	43,8	:	43,6	58,7	:	58,2	:
Luxemburg	46,1	51,2	39,5	54,6	57,2	50,9	6,3
Hongarije	26,1	46,8	25,7	33,0	25,3	33,2	-7,9
Malta	22,1	28,9	21,8	29,9	35,6	29,3	6,3
Nederland	41,4	34,2	42,8	45,7	32,4	48,2	-15,8
Oostenrijk	23,4	24,2	23,1	40,1	34,8	42,3	-7,5
Polen	34,8	:	34,8	44,6	50,7	44,6	6,1
Portugal	24,0	19,9	24,7	34,6	29,2	35,1	-5,9
Roemenië	18,3	:	18,3	25,6	:	25,6	:
Slovenië	34,8	13,8	36,2	44,2	19,2	46,8	-27,6
Slowakije	22,1	:	22	31,5	:	31,5	:
Finland	45,7	24,7	47,2	46,1	32,3	47,8	-15,5
Zweden	45,3	43,2	45,9	51,0	49,2	51,9	-2,7
Verenigd Koninkrijk	43,1	42,4	43,3	48,2	54,7	45,6	9,1

Bron: Eurostat, arbeidskrachtenenquête [edat_ifs_9912].